

BIULETYN PRAWNY

I. Akty prawne dotyczące rynku kapitałowego

1. Prawo Krajowe

1.1 Nowe przepisy wchodzące w życie

- 1.1.1 Ustawa o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

1.2 Projekty ustaw/rozporządzeń

- 1.2.1 Projekt ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
- 1.2.2 Projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw
- 1.2.3 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej
- 1.2.4 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie sprawozdań i informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej zarządzających ASI dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego
- 1.2.5 Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa
- 1.2.6 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego
- 1.2.7 Projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach

2. Komunikaty, wydarzenia i stanowiska organów nadzoru

- 2.1 Stanowisko KNF w sprawie zasad ubiegania się o wpis do rejestru zarządzających ASI
- 2.2 Ostrzeżenie MF przed optymalizacją podatkową FIZ z wykorzystaniem obligacji
- 2.3 Komunikat GIODO w sprawie przeprowadzenia oceny skutków operacji przetwarzania dla ochrony danych
- 2.4 Komunikat GIODO w sprawie prac nad modernizacją Konwencji nr 108 Rady Europy
- 2.5 Stanowisko KNF w sprawie obowiązku identyfikacji zarządzających ASI

3. Stosowanie prawa

- 3.1 Wyrok SN z dnia 16 marca 2017 r., I PK 110/16 w sprawie zrzeczenia się odprawy emerytalnej
- 3.2 Wyrok SN z dnia 1 marca 2017 r., II PK 382/15 w sprawie odszkodowania za zwolnienie pracownicy po urlopie macierzyńskim

II. Obszar zmian

1. Prawo Krajowe

1.1 Nowe przepisy wchodzące w życie

1.1.1 Ustawa o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

Dotyczy: głównym celem ustawy jest wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych dla płatników składek. Na takie indywidualne rachunki ma wpływać jedna wpłata na wszystkie należności, do poboru których jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych. Przypisanie indywidualnego numeru rachunku składkowego konkretnemu płatnikowi ma usprawnić identyfikację wpłat i zapobiegać wpłatom niezidentyfikowanym. Numer indywidualnego rachunku będzie nowym identyfikatorem płatnika składek. Wpłaty będą dokonywane jednym przelewem, co wpłynie na zmniejszenie kosztów i zwiększenie oszczędności czasu przy realizowaniu obowiązku opłacania składek dla obu stron, zarówno Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak i płatnika. Po otrzymaniu składek Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie rozdysponowywał środki między poszczególne fundusze i ich dysponentów.

Przedmiotowa ustawa przewiduje także ułatwienia dla płatników składek, jeżeli chodzi o wydawanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaświadczeń o niezaleganiu z wpłatami. Zaświadczenia te oraz decyzje o odmowie wydania zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek wydane przez Zakład w postaci dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym mogą być wykorzystywane w formie wydruku przez płatnika składek, który je uzyskał.

Zgodnie z nowymi regulacjami zmienią się zasady zaliczania wpłat dokonywanych przez płatnika składek na koncie – najpierw będą regulowane najstarsze zaległości w składkach.

Status: ustawa została podpisana przez Prezydenta RP w dniu 18 maja 2017 r., wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Źródło: <http://www.prezydent.pl/prawo/ustawy/podpisane/art.22.maj-2017-r-.html>

1.2 Projekty ustaw/rozporządzeń

1.2.1 Projekt ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Dotyczy: celem nowej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu będzie m.in. dostosowanie polskich przepisów do przepisów dyrektywy PE i Rady (UE) 2015/849 z 20.05.2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę PE i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE. Przy pracach projektowych uwzględniono również zalecenia kierowane pod adresem krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu przez Komitet Ekspertów ds. Oceny Środków Zapobiegania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu –

MONEYVAL, zawarte w raporcie z przeprowadzonej w 2013 r. ewaluacji polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W związku z dużą liczbą zmian, które musiałyby być wprowadzone do obecnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zdecydowano się na opracowanie projektu nowej ustawy.

W nowym akcie prawnym znajdują się m.in. przepisy dotyczące utworzenia i funkcjonowania Centralnego Rejestru Beneficjenta Rzeczywistego. Zmienione zostaną przepisy dotyczące wstrzymywania transakcji i blokowania rachunków, natomiast zasady współpracy Generalnego Inspektora Informacji Finansowej z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej i Europolem mają być określone bardziej precyzyjnie. Zmianie ulegną także przepisy dotyczące kontroli instytucji obowiązanych i sankcji administracyjnych nakładanych na instytucje obowiązane nieprzeznaczające obowiązków nałożonych na nie ustawą.

Nowa ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu określi również zasady nakładania kar pieniężnych na instytucje obowiązane za brak wypełniania obowiązków nałożonych ustawą, a także ich wysokość. Obecna ustawa wskazuje, że wysokość takich kar nie może przekroczyć limitu 750.000 zł (a w przypadku niezapewnienia pracownikom odpowiedniego szkolenia – 100.000 zł). Przepisy nowej ustawy zakładają, że maksymalna kara pieniężna w przypadku określonych osób prawnych wyniesie równowartość 5.000.000 euro lub 10% całkowitego rocznego obrotu.

Status: projekt znajduje się na etapie konsultacji publicznych; ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298001/katalog/12431390#12431390>

1.2.2 Projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw

Dotyczy: celem projektu jest realizacja nałożonych na RP obowiązków wynikających z implementacji Dyrektywy PE i Rady (UE) 2015/2366 w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającej dyrektywę 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającej dyrektywę 2007/64/WE („dyrektywa PSD2”).

Ustawa implementuje do polskiego porządku prawnego dyrektywę PSD2. Dyrektywa PSD2, a w konsekwencji proponowana nowelizacja ustawy o usługach płatniczych mają za zadanie ustanowić przepisy, które wyeliminują zidentyfikowane luki regulacyjne, zapewniając jednocześnie większą jasność prawa i spójne stosowanie ram legislacyjnych w całej Unii. Dotychczasowym oraz nowym uczestnikom rynku zagwarantowane zostaną równorzędne warunki działania, umożliwiając upowszechnienie nowych sposobów płatności wśród szerokiego kręgu użytkowników i zapewniając wysoki poziom ochrony konsumentów przy korzystaniu z tych usług płatniczych w całej Unii.

Główne cele dyrektywy:

- dalszy wkład do bardziej zintegrowanego i efektywnego europejskiego rynku płatności;
- poprawa zasad konkurencji dla dostawców usług płatniczych (w tym nowych graczy);
- bezpieczniejsze i lepiej zabezpieczone dokonywanie płatności;
- ochrona konsumentów;
- wpływ na obniżenie kosztów dokonywania płatności.

Dyrektywa PSD2 stanowi podstawę prawną dla stworzenia jednolitego rynku płatności w UE opartego o bezpieczne i bardziej innowacyjne usługi płatnicze na obszarze całej UE. Celem jest dokonywanie płatności transgranicznych równie prosto, skutecznie i bezpiecznie jak płatności krajowych w poszczególnych państwach członkowskich. Postanowienia PSD2 wpłyną w znaczącym stopniu na kształt całego rynku usług płatniczych, a tym samym na działalność

banków oraz instytucji płatniczych, a także podmiotów oferujących karty sklepowe, karty paliwowe, itd. (działających w ramach tzw. ograniczonej sieci), tzw. niezależnych operatorów bankomatów, jak również innych niebankowych dostawców usług płatniczych, zainteresowanych w szczególności rozwojem szeroko pojętych płatności mobilnych.

Proponowana implementacja dyrektywy PSD2 w pełni transponuje jej przepisy do polskiego systemu prawnego:

1) wprowadza nową kategorię dostawców – katalog usług płatniczych rozszerzony został o dwa nowe typy usług:

- usługę inicjowania transakcji płatniczej (payment initiation service – „PIS”) oraz
- usługę dostępu do informacji o rachunku (account information service – „AIS”).

Dostawca świadczący usługę dostępu do informacji o rachunku zapewni klientowi zagregowane informacje online o co najmniej jednym lub kilku rachunkach płatniczych, prowadzonych przez jednego lub kilku dostawców usług płatniczych. W ten sposób klient zyskuje możliwość natychmiastowego uzyskania obrazu jego sytuacji finansowej na dany moment. Usługa inicjowania płatności polegać będzie na udzieleniu dostawcy tej usługi dostępu do rachunku online płatnika – w celu sprawdzenia dostępności środków pieniężnych, zainicjowania płatności, po czym – przedstawienia płatnikowi informacji o dokonaniu płatności. Obie usługi będą miały charakter pomocniczy w stosunku do „usług właściwych”, to jest takich, na skutek których dochodzi do faktycznego przesunięcia środków pieniężnych klienta.

2) modyfikuje zakres wyłączeń:

- utrzymano wyłączenie spod regulacji usług płatniczych oferowanych przez operatorów bankomatów niezależnych od dostawców usług płatniczych prowadzących rachunek, nałożono jednak na operatorów bankomatów obowiązek przestrzegania przepisów u.u.p w zakresie przejrzystości (tj. obowiązek podania informacji o opłatach, zarówno przed jak i po pobraniu opłaty;
- ograniczono wyłączenie transakcji płatniczych realizowanych za pośrednictwem agenta handlowego do sytuacji, gdy działają jedynie w imieniu płatnika lub jedynie w imieniu odbiorcy albo gdy działają zarówno w imieniu płatnika, jak i odbiorcy, jednak w żadnym momencie nie wchodzi on w posiadanie środków pieniężnych klientów ani nie uzyskuje nad tymi środkami kontroli;
- działalność związana z płatnościami objęta wyłączeniem z tytułu tzw. ograniczonej sieci pozostała objęta wyłączeniem, jednak nie będzie możliwe wykorzystanie tego instrumentu m.in. do dokonywania transakcji płatniczych w celu nabycia towarów i usług w obrębie więcej niż jednej ograniczonej sieci lub w celu nabycia nieograniczonego asortymentu towarów i usług;
- ograniczono zakres wyłączenia transakcji płatniczych przeprowadzanych przez dostawcę sieci lub usług łączności elektronicznej;

3) modyfikuje zasady odpowiedzialności za nieautoryzowaną transakcję:

- ograniczono odpowiedzialność płatnika w szczególności przez zobowiązanie dostawcy usług płatniczych do niezwłocznego zwrotu płatnikowi kwoty nieautoryzowanej transakcji. Płatnik nie będzie również ponosił odpowiedzialności, jeżeli nie mógł sobie zdawać sprawy z utraty, kradzieży lub sprzeniewierzenia instrumentu płatniczego. Wobec braku wymogu silnego uwierzytelnienia klienta – płatnik nie poniesie odpowiedzialności za zaistniałą szkodę;
- zmniejszono próg odpowiedzialności płatnika za straty spowodowane nieautoryzowanymi transakcjami płatniczymi ze 150 euro do 50 euro;

- w przypadku transakcji z nieznaną kwotą – dla blokady środków pieniężnych na rachunku płatnika – niezbędna będzie autoryzacja tego ostatniego oraz podanie dokładnej kwoty środków pieniężnych, które podlegają mają blokady.

Zasadniczą zmianą będzie odpowiedzialność dostawcy w przypadku gdy nie wymaga on silnego uwierzytelnienia dla transakcji, a płatnik zachowuje dobrą wiarę co do transakcji. W takim przypadku odpowiedzialność za nieautoryzowaną transakcję ponosić będzie w całości dostawca usług płatniczych. Na dostawcy spoczywać będzie również ciężar udowodnienia złej wiary płatnika.

4) wprowadza małą instytucję płatniczą:

- korzystając z opcji narodowej projekt ustawy wprowadza nowy podmiot uprawniony do świadczenia usług płatniczych – małą instytucję płatniczą („MIP”) – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, wpisaną do rejestru małych instytucji płatniczych, prowadzącą działalność w zakresie usług płatniczych. MIP będą mogły wykonywać swoją działalność wyłącznie na terytorium RP po uzyskaniu wpisu do rejestru małych instytucji płatniczych, będzie też mogła prowadzić działalność gospodarczą inną niż świadczenie usług płatniczych. Właściwym organem sprawującym nadzór nad działalnością MIP będzie Komisja Nadzoru Finansowego.

Status: projekt znajduje się na etapie konsultacji publicznych; ustawa wchodzi w życie z dniem 13 stycznia 2018 r.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298151/katalog/12432050#12432050>

1.2.3 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

Dotyczy: projektowane rozporządzenie ma zastąpić obowiązujące rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 października 2009 r. Nowe rozporządzenie jest wydawane w celu wprowadzenia ułatwień i uproszczeń w wykonywaniu obowiązku sprawozdawczego oraz poprawy jakości zbieranych przez NBP danych, a także doprecyzowania budzących wątpliwości przepisów. Ilość proponowanych zmian uzasadnia wydanie nowego rozporządzenia. Głównym celem wydania nowego rozporządzenia jest wprowadzenie dalszych ułatwień i uproszczeń, jak wydłużenie terminu do składania sprawozdań kwartalnych czy wyeliminowanie sytuacji, w których dane byłyby pozyskiwane z dwóch źródeł, np. od banków i ich klientów. Rozporządzenie wprowadza także przepisy usuwające wątpliwości co do sposobu wykonywania obowiązku sprawozdawczego, np. przez osoby pozostające w związku małżeńskim, posiadające wspólny majątek. Projektowane rozporządzenie ma zapewnić także korygowanie sprawozdań finansowych w razie dokonania przez podmiot sprawozdawczy zmian w dokumentacji księgowej oraz udzielanie NBP przez te podmioty dodatkowych informacji w zakresie przekazanych już danych.

Z uwagi na liczbę proponowanych zmian konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia. Nowe rozporządzenie powinno zapewnić podniesienie jakości otrzymywanych przez NBP danych bez wprowadzania istotnych obciążeń dla podmiotów sprawozdawczych oraz poprawę współpracy między NBP a podmiotami sprawozdawczymi poprzez doprecyzowanie obowiązujących przepisów.

Status: projekt jest na etapie konsultacji publicznych; rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2017 r.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298101/katalog/12431940#12431940>

1.2.4 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie sprawozdań i informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej zarządzających ASI dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego

Dotyczy: projekt rozporządzenia realizuje delegację ministra właściwego do spraw instytucji finansowych zawartą w art. 225 ust. 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

Projekt wdraża do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy PE i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2209 i (UE) nr 1095/2010.

Na mocy postanowień przedmiotowego rozporządzenia zarządzający ASI prowadzący działalność na podstawie zezwolenia oraz zarządzający ASI prowadzący działalność na podstawie wpisu do rejestru zarządzających ASI wpisanych do rejestru zarządzających EuVECA lub wpisany do rejestru zarządzających EuSEF zostaną objęci obowiązkami sprawozdawczo-informacyjnymi dotyczącymi ich działalności, zbliżonymi do obowiązków ciążących dotychczas na towarzystwach funduszy inwestycyjnych. Ponadto, przepisy rozporządzenia umożliwią Komisji Nadzoru Finansowego zbieranie od zarządzających informacji podmiotowych, analitycznych oraz finansowych służących realizacji funkcji nadzorczych Komisji, w tym ochronie interesu inwestorów.

Status: projekt jest obecnie na etapie konsultacji publicznych; rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12297852>

1.2.5 Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa

Dotyczy: nowelizacja ustawy Ordynacja Podatkowa zakłada wprowadzenie obowiązku przekazywania Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej dobowych wyciągów bankowych w formie JPK. Obowiązek ten ma dotyczyć osób prawnych, jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych będących przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (z wyłączeniem mikroprzedsiębiorców oraz jednostek sektora finansów publicznych). W przypadku podatników, którzy posiadają rachunek bankowy w banku z siedzibą lub oddziałem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub rachunek w SKOK, plik JPK_WB będzie przekazywany bezpośrednio przez bank lub SKOK, na podstawie pisemnego upoważnienia podatnika. Podatnicy, którzy posiadają rachunek bankowy w banku zagranicznym, będą musieli składać dobowe raporty w formie pliku JPK_WB samodzielnie.

Projekt przewiduje, że wyciągi bankowe będą przekazywane za okresy dobowe w terminie do końca dnia następującego po każdej kolejnej dobie z wyłączeniem sobót i dni ustawowo wolnych od pracy. Przekazywanie wyciągów przez banki i SKOK będzie się odbywało za pośrednictwem systemu informatycznego izby rozliczeniowej (KIR S.A.). Podatnicy, którzy będą samodzielnie przygotowywali pliki JPK_WB, będą wysyłać je na bramkę Ministerstwa Finansów.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że nowelizacja ma na celu ograniczanie oszustw i nadużyć podatkowych, w szczególności oszustw karuzelowych poprzez szybką identyfikację transakcji podejrzanych oraz weryfikację spójności deklarowanych przychodów oraz kosztów z obrotami na rachunku. Przekazywanie dziennych wyciągów z rachunków bankowych ma umożliwić szybką reakcję organów podatkowych na niekorzystne zachowania podatników, co ma uchronić uczciwych podatników przed nieuczciwymi działaniami ich kontrahentów.

Status: projekt jest obecnie na etapie konsultacji publicznych; ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298650/katalog/12434308#12434308>

1.2.6 Projekt rozporządzenia MRiF w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego

Dotyczy: projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie zawartego w art. 225 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi upoważnienia dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do wydania rozporządzenia określającego zakres okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz ich sytuacji finansowej, formę oraz terminy ich dostarczania, z uwzględnieniem konieczności wykonywania przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzoru nad działalnością towarzystwa i funduszu inwestycyjnego w zakresie określonym ustawą oraz oceny, czy działalność ta jest wykonywana w interesie uczestników funduszu, uczestników zbiorczego portfela papierów wartościowych albo klientów, dla których towarzystwo świadczy usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego albo przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.

Różnice między dotychczasowymi i proponowanymi regulacjami polegają na:

- wprowadzeniu obowiązku informowania Komisji przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych o wypowiedzeniu, rozwiązaniu lub zaprzestaniu spełniania przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w art. 50 ust. 4a pkt 2 ustawy, warunków, o których mowa w art. 15 rozporządzenia 231/2013, w sytuacji, gdy poziom kapitału własnego towarzystwa jest niższy od poziomu określonego zgodnie z art. 50 ust. 1-4a pkt 1 ustawy, oraz dodaniu przepisu (§ 4 ust. 1 pkt 4), który zakłada informowanie Komisji o doprowadzeniu działalności prowadzonej przez towarzystwo do zgodności z przepisami art. 50 ust. 1-4a ustawy wynikające z uzupełnienia wysokości kapitału własnego, zawarcia lub zmiany umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w art. 50 ust. 4a pkt 2 ustawy lub innych przyczyn.
W konsekwencji tych zmian odpowiednio uzupełniono szczegółowy zakres informacji, jakie ma zwiierać raport bieżący.
Powyższe zmiany uwzględniają wprowadzoną ustawą nowelizującą możliwość zawierania przez towarzystwa prowadzące działalność w zakresie zarządzania alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania ich obowiązków związanych z zarządzaniem specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub funduszem inwestycyjnym zamkniętym. Umowy takie pozwalają towarzystwom na niezwiększanie kapitału własnego w związku ze wzrostem ryzyka roszczeń wobec towarzystwa z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania jego obowiązków związanych z zarządzaniem specjalistycznym funduszem inwestycyjnym otwartym lub funduszem inwestycyjnym zamkniętym;
- doprecyzowaniu obowiązków informacyjnych w zakresie postępowania upadłościowego, celem ich dostosowania do przepisów ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy – Prawo restrukturyzacyjne;
- dodaniu przepisu (§ 4 ust. 1 pkt 21 i ust. 22), który uwzględnia możliwość powierzania przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych innym podmiotom zarządzania ryzykiem funduszu;
- uwzględnieniu możliwości przekształcenia specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego w fundusz inwestycyjny otwarty oraz przekształcenia funduszy w jeden fundusz z wydzielonymi subfunduszami;
- dodaniu przepisu (§ 4 w ust. 1 pkt 32 oraz ust. 33) uwzględniającego w obowiązkach informacyjnych towarzystw funduszy inwestycyjnych możliwości przekazania przez

towarzystwo funduszy inwestycyjnych na podstawie umowy zarządzania funduszem i prowadzenia jego spraw spółce zarządzającej albo zarządzającemu z UE;

- uwzględnieniu istniejącej możliwości utworzenia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych funduszu zagranicznego oraz zarządzania nim oraz z wprowadzonej ustawą nowelizującą możliwości zarządzania przez towarzystwo unijnymi AFI;
- zapewnieniu otrzymywania przez Komisję informacji o przewidzianym w art. 203 ust. 1 ustawy połączeniu transgranicznym;
- zapewnieniu otrzymywania przez Komisję informacji umożliwiających jej ocenę, czy działalność towarzystwa w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych jest wykonywana w interesie jego klientów;
- doprecyzowaniu obowiązku przekazania Komisji raportu o zmianach w kapitałach własnych albo kwestii związanych z zawartą umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej towarzystwa;
- wskazaniu, które z towarzystw zobowiązane jest do przekazania raportu bieżącego w przypadku przejęcia zarządzania funduszem inwestycyjnym oraz połączenia transgranicznego;
- nałożeniu na towarzystwa obowiązku informowania o zmianie maklerów papierów wartościowych lub ich danych osobowych w związku z wprowadzonym ustawą nowelizującą, wraz z możliwością świadczenia usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, obowiązkiem zatrudniania maklera papierów wartościowych;
- nałożeniu na towarzystwa obowiązku informowania, w formie informacji bieżącej, o zmianach danych podmiotów, którym przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny przekazał wykonywanie czynności związanych z działalnością towarzystwa;
- dostosowania obowiązków informacyjnych w zakresie nabywania instrumentów finansowych emitowanych przez fundusze inwestycyjne w ramach zarządzanych przez to samo towarzystwo funduszy do rozszerzonego zakresu prowadzonej przez towarzystwa działalności, o możliwość zarządzania funduszami zagranicznymi;
- nałożeniu na fundusze inwestycyjne obowiązku informowania Komisji o dacie rozpoczęcia działalności w formie funduszu powiązanego lub subfunduszu powiązanego, połączeniu wewnętrznym albo połączeniu krajowym;
- uzupełnieniu obowiązków towarzystwa w zakresie wartości aktywów, wartości aktywów netto oraz wartości aktywów netto przypadającej na jednostkę uczestnictwa zarządzanych przez towarzystwo funduszy o analogiczne informacje dotyczące funduszy zagranicznych, którymi również może zarządzać ten podmiot;
- doprecyzowaniu informacji oraz uwzględnieniu możliwości zarządzania przez towarzystwo funduszami zagranicznymi oraz unijnymi AFI;
- uwzględnieniu przypadku, gdy towarzystwo, na podstawie umowy, przekazało spółce zarządzającej lub zarządzającemu z UE zarządzanie funduszem inwestycyjnym otwartym i prowadzenie jego spraw – podmiotem zobowiązanym do przekazania zbiorczego raportu bieżącego będzie sam funduszu.

Status: projekt jest obecnie na etapie konsultacji publicznych; rozporządzenia wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298800/katalog/12435002#12435002>

1.2.7 Projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach

Dotyczy: celem proponowanej ustawy o zmianie ustawy o obligacjach jest umożliwienie zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji emisji obligacji podporządkowanych posiadających cechy jakościowe określone w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/35 uzupełniającym dyrektywę PE i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II). Zauważyć należy, że w ustawie o obligacjach zawarto już stosowne wyłączenia odnoszące się do przypadku emisji obligacji w celu ich zakwalifikowania jako składników funduszy własnych banków oraz firm inwestycyjnych (art. 74 ust. 7 oraz art. 75 ust. 4 ustawy o obligacjach). Przepisy ustawy o obligacjach powinny zostać uzupełnione o analogiczne wyłączenia odnoszące się do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Dyrektywa „Wypłacalność II” została implementowana do krajowego porządku prawnego jako ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Zgodnie z art. 241 tej ustawy, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zaliczają do podstawowych środków własnych zobowiązania podporządkowane. Stwarza to podmiotom rynku ubezpieczeniowego możliwość zaliczania do środków własnych środków pozyskanych w ramach emisji długu podporządkowanego w formie obligacji. Równocześnie rozporządzenie delegowane, które obowiązuje bezpośrednio, określa wymogi jakie muszą spełniać pozycje podstawowych środków własnych przy klasyfikowaniu ich do określonej kategorii. Wymogi prawne związane z cechą podporządkowania pozycji podstawowych środków własnych obejmują konieczność, aby spłata lub wykup długu wynikającego z wyemitowanych obligacji podporządkowanych były dla zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji opcjonalne. Z kolei art. 71 ust. 1 lit. f i g oraz art. 73 ust. 1 lit. c rozporządzenia delegowanego określają obostrzenia co do momentu kiedy może najwcześniej powstać pierwsza dopuszczona umową sposobność do spłaty lub wykupu pozycji podstawowych środków własnych.

Obecnie obowiązująca ustawa o obligacjach zawiera przepisy, których stosowanie nie zostało wyłączone w przypadku obligacji podporządkowanych emitowanych przez podmioty rynku ubezpieczeniowego. W związku z powyższym obligacje takie nie posiadają niektórych cech określonych w odpowiednich przepisach rozporządzenia delegowanego. Zgodnie z treścią art. 74 ust. 2 ustawy o obligacjach, jeżeli emitent jest w zwłocie z wykonaniem w terminie, w całości lub części, zobowiązań wynikających z obligacji, obligacje podlegają, na żądanie obligatariusza, natychmiastowemu wykupowi w części, w jakiej przewidują świadczenie pieniężne. Obligatariusz może żądać wykupu obligacji również w przypadku niezawinionego przez emitenta opóźnienia nie krótszego niż 3 dni, chyba że warunki emisji wskażą krótszy okres.

Z treści przepisu art. 74 ust. 2 wynika, że wykup nie ma cech opcjonalności dla emitenta, oraz wykup może być dokonany w terminie krótszym niż okresy zastrzeżone w rozporządzeniu delegowanym. W związku z powyższym w praktyce zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie mają możliwości dokonania emisji długu podporządkowanego w formie obligacji w sposób spełniający równocześnie wymogi wynikające z ustawy o obligacjach oraz wymogi dla podstawowych środków własnych określone w rozporządzeniu delegowanym. Brzmienie art. 75 ust. 1 pkt 2 ustawy o obligacjach, dotyczącego obligacji wieczystych, zgodnie z którym obligacje wieczyste stają się wymagalne w przypadku zwłoki emitenta w wypłacie wynikających z obligacji świadczeń pieniężnych przysługujących obligatariuszom, powoduje analogiczne skutki dla podmiotów rynku ubezpieczeniowego.

Wprowadzenie proponowanych zmian pozwoliłoby zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji zainteresowanym emisją obligacji podporządkowanych na zwiększenie wysokości posiadanych środków własnych stanowiących pokrycie wymogów kapitałowych i rozwój rynkowy tych podmiotów.

W przypadku emisji obligacji podporządkowanych lub obligacji wieczystych w celu zakwalifikowania ich jako pozycje środków własnych, w zależności od spełnienia warunków zawartych w art. 69 i art. 71 albo art. 72 i art. 73 rozporządzenia delegowanego zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji będą klasyfikować emitowane obligacje do kategorii 1 podstawowych środków własnych albo do kategorii 2 podstawowych środków własnych.

Status: projekt jest obecnie na etapie konsultacji publicznych; ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

Źródło: <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12298650/katalog/12434308#12434308>

2. Komunikaty, wydarzenia i stanowiska organów nadzoru

2.1 Stanowisko KNF w sprawie zasad ubiegania się o wpis do rejestru zarządzających ASI

Źródło: https://www.knf.gov.pl/Images/stanowisko_UKNF_rejestr_Zaradzajacych_ASI_tcm75-50347.pdf

2.2 Ostrzeżenie MF przed optymalizacją podatkową FIZ z wykorzystaniem obligacji

Dotyczy: analizy przeprowadzone przez służby skarbowe ujawniły próby optymalizacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych z wykorzystaniem obligacji nabywanych w ramach grupy podmiotów powiązanych, w których uczestniczą fundusze inwestycyjne zamknięte (FIZ) – informuje MF. W analizowanych sytuacjach, w ramach grupy spółek niebędących podatnikami podatku dochodowego, dla których dominującym podmiotem jest FIZ, następowała zmiana struktury właścicielskiej finansowana przez emisję obligacji w taki sposób, by przychody z działalności gospodarczej zostały obniżone przez koszty odsetek od obligacji. Pojawienie się tego rodzaju optymalizacji podatkowej pozostaje w związku z objęciem opodatkowaniem – od 1 stycznia 2017 r. – przychodów FIZ z udziału w spółkach transparentnych. Ministerstwo Finansów ostrzega, że takie transakcje podlegają ocenie z punktu widzenia przepisów o klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania. Okoliczności przeprowadzenia tych operacji wskazują, że mogły być one dokonane przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej z przedmiotem i celem ustawy podatkowej, a sposób działania uczestniczących w niej podmiotów był sztuczny. Według MF w normalnych warunkach obrotu działające rozsądnie podmioty gospodarcze, kierujące się celami ekonomicznymi oraz oceną ryzyka biznesowego, nie udzielają finansowania na nabycie własnych składników majątku, jeżeli ten majątek generuje dla nich przychody.

Dodatkowo mogą występować inne okoliczności wskazujące na sztuczność tej operacji i jej podporządkowanie celowi, jakim jest osiągnięcie nienależnej korzyści podatkowej, w szczególności:

- wykorzystanie skomplikowanej struktury podmiotów bez uzasadnienia gospodarczego;
- niski poziom kapitałów własnych i/lub aktywów Spółki Celowej w okresie poprzedzającym nabycie udziałów; brak jej historii kredytowej, niepozwalający na uzyskanie w warunkach rynkowych finansowania na nabycie udziałów w innych źródłach niż FIZ;
- powiązania kapitałowe lub osobowe pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w transakcji;
- brak rzeczywistych transferów finansowych;
- brak zabezpieczeń spłaty przez Spółkę Celową zobowiązania z tytułu obligacji;

- wysokość odsetek lub warunki wykupu obligacji ustalone w sposób wykazujący korelację z przychodami generowanymi w spółce zależnej;
- czas przeprowadzenia operacji skorelowany z utratą przez FIZ zwolnienia podmiotowego; i inne.

W ocenie Ministerstwa Finansów transakcje zawarte w takich okolicznościach mogą nosić znamiona agresywnej optymalizacji podatkowej, dokonanej w celu unikania opodatkowania. W każdym indywidualnym przypadku ocena będzie należała do organów kontrolnych, które mogą dokonywać ustaleń z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków dowodowych. Ustalenie, czy czynność była dokonywana przede wszystkim z zamiarem osiągnięcia korzyści podatkowej, opiera się nie tylko na badaniu treści odpowiednich dokumentów prawnych i zapisów księgowych, ale również na innych dostępnych dowodach np. korespondencji, zeznaniach świadków złożonych pod rygorem odpowiedzialności karnej itp.

Według resortu finansów organy kontrolne powinny zwrócić szczególną uwagę na rolę usług doradztwa prawnego lub podatkowego przy planowaniu lub realizacji tej optymalizacji. W tym zakresie punktem wyjścia powinny być faktury z tytułu doradztwa wraz z dowodami realizacji tych usług w okresie transakcji. Jeśli ustalenia te będą niekompletne, mogą być uzupełnione o wyniki kontroli krzyżowej u usługodawcy, w szczególności poprzez sięgnięcie do systemu rejestracji czasu pracy doradców.

W przypadku stwierdzenia, że transakcje były dokonywane w sposób sztuczny, uzasadniający użycie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania, organy kontrolne określą przewidziane w prawie podatkowym konsekwencje polegające na pozbawieniu nienależnie uzyskanej korzyści podatkowej. W szczególności przychody FIZ z odsetek od obligacji mogą być uznane za formę udziału w dochodach spółek transparentnych podatkowo zależnych od FIZ – czyli przychód, który nie korzysta ze zwolnienia podatkowego. W zależności od okoliczności konkretnej sprawy mogą wystąpić również inne dotkliwe konsekwencje podatkowe polegające np. na wyłączeniu odsetek od obligacji z kosztów uzyskania przychodów Spółki Celowej. Stwierdzenie uszczupień podatkowych wskutek tego rodzaju transakcji może się wiązać z odpowiedzialnością przewidzianą w przypadku sprawstwa lub pomocnictwa w popełnieniu czynów zabronionych w Kodeksie Karnym Skarbowym.

Źródło: http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/wiadomosci/komunikaty/-/asset_publisher/6Wwm/content/ostrzezenie-mf-przed-optymalizacja-podatkowa-fiz-z-wykorzystaniem-obligacji?redirect=http%3A%2F%2Fwww.mf.gov.pl%2Fministerstwo-finansow%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_dNH3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_9Jwz_column-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_6Wwm

2.3 Komunikat GIODO w sprawie przeprowadzenia oceny skutków operacji przetwarzania dla ochrony danych

Źródło: http://giodo.gov.pl/1520281/id_art/9957/j/pl/

2.4 Komunikat GIODO w sprawie prac nad modernizacją Konwencji nr 108 Rady Europy

Źródło: http://giodo.gov.pl/1520286/id_art/9964/j/pl/

2.5 Stanowisko KNF w sprawie obowiązku identyfikacji zarządzających ASI

Źródło:

https://www.knf.gov.pl/Images/Stanowisko_UKNF_w_sprawie_obowiazku_identyfikacji_Zarządzających_ASI_18_05_2017_tcm75-50783.pdf

3. Stosowanie prawa

3.1 Wyrok SN z dnia 16 marca 2017 r., I PK 110/16 w sprawie zrzeczenia się odprawy emerytalnej

Dotyczy: mimo że odprawy emerytalne nie zostały normatywnie zakwalifikowane do wynagrodzeń za pracę, to jednak podlegają ochronie na równi z nimi. Tak orzekł Sąd Najwyższy w sprawie pracownika, który żądał zapłaty niemal 50 tys. zł tytułem różnicy między należną mu odprawą emerytalną na podstawie układu zbiorowego pracy w wysokości 6,66 miesięcznych wynagrodzeń a wypłaconą przez pracodawcę kwotą w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia na podstawie art. 92¹ kodeksu pracy.

Pracownik, który ponad 20 lat był zatrudniony w składzie celnym, był objęty 34 kategorią zaszeregowania z prawem do odprawy emerytalnej w wysokości 6,66 miesięcznego wynagrodzenia w związku z przejściem na rentę lub emeryturę. Na kilka lat przed ustaniem zatrudnienia przeniesiono go na inne stanowisko z inną kategorią zaszeregowania, która nie zawierała takich korzystnych rozwiązań co do wysokości odprawy emerytalnej i odpowiednio zmieniono warunki pracy. Gdy firma rozstawała się z pracownikiem z powodu likwidacji stanowiska pracy wypłaciła mu świadczenia wraz z odprawą emerytalną, ale w wysokości wynikającej z art. 92¹ kodeksu pracy – jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Powstał spór, który znalazł finał w sądzie. Jego istota sprowadzała się do tego, czy skutek aneksu do umowy o pracę przysługuje mu odprawa w wymiarze wyższym niż kodeksowym. Sąd rejonowy oddalił powództwo, a apelacyjny apelację.

Pracownik złożył skargę kasacyjną i SN przyznał mu rację. Zwrócił uwagę, że należało wyjaśnić, czy strony umowy o pracę mogą zawierać porozumienie, na mocy którego pracownik zostanie pozbawiony – przysługującej mu na podstawie postanowień zakładowego układu zbiorowego pracy – odprawy emerytalnej, przewyższającej tę z art. 92¹ k.p. Istotny w tej sprawie jest art. 18 § 1 i 2 k.p. Zgodnie z nim, postanowienia umów o pracę oraz innych aktów, na których podstawie powstaje stosunek pracy, nie mogą być mniej korzystne dla pracownika niż przepisy prawa pracy. Mniej korzystne są nieważne, a zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy prawa pracy.

Owe korzystniejsze postanowienia umowne mogą wprowadzać do stosunku pracy uprawnienia pracownicze w rozmiarach większych niż przewidziane przepisami prawa pracy, ale też mogą ustanawiać prawo do świadczeń nieprzewidzianych tymi przepisami. Zgodnie z art. 18 § 1 k.p., normy prawa pracy mają tylko częściowo moc bezwzględnie obowiązującą, gdyż nie pozwalają na odstępstwa od nich tylko w jednym kierunku – na niekorzyść pracownika. W ten sposób ocenić należy uprawnienie do ustalenia w umowie o pracę wyższego wynagrodzenia niż przewidują to przepisy zakładowego układu zbiorowego pracy. Dodać również trzeba, iż pracownik nie może zrzec się prawa do odprawy emerytalnej. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyrokach z 17.02.2005 r. (II PK 235/04) oraz z 14.06.2012 r. (I PK 229/11). Zrzeczenie się wynagrodzenia objęte jest bezwzględnym zakazem z art. 84 k.p., zgodnie z którym pracownik nie może tego zrobić przez żadną czynność prawną. Nie może zatem zawrzeć w porozumieniu zmieniającym umowę o pracę zrzeczenia prawa do odprawy emerytalnej określonej przepisami układowymi. Taka czynność jest nieważna, jako sprzeczna z prawem. SN uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Źródło:

<http://www.sn.pl/sprawy/SitePages/e-Sprawa.aspx?ItemID=2679&ListName=esprawa2016&Search=I%20PK%20110/16>

3.2 Wyrok SN z dnia 1 marca 2017 r., II PK 382/15 w sprawie odszkodowania za zwolnienie pracownicy po urlopie macierzyńskim

Dotyczy: pracownica powinna znać przyczynę rozwiązania umowy o pracę w chwili jej wypowiedzania. Za późno jest na jej podawanie w trakcie postępowania sądowego. Tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 marca 2017 r. w sprawie dyrektorki ogólnopolskiego banku. Nie było jej w firmie prawie półtora roku: najpierw przebywała na zwolnieniu lekarskim podczas ciąży, a potem na urlopie macierzyńskim i rodzicielskim. Podczas jej nieobecności bank nieformalnie przydzielił jej obowiązki innym dyrektorom, a po pewnym czasie zreorganizował strukturę firmy. Jej zakres pracy został powierzony innej dyrektorce.

Po powrocie do pracy po urlopie macierzyńskim bank natychmiast wypowiedział pracownicy umowę o pracę, wskazując jako przyczynę likwidację stanowiska i miejsca pracy. Dyrektorka zakwestionowała wypowiedzenie twierdząc, że przyczyna ta nie była prawdziwa. Sądy I i II instancji nie przyznały jej racji i oddaliły powództwo. Pracownica złożyła więc skargę kasacyjną, w której zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez ich błędną wykładnię, tj. art. 45 § 1 w zw. z art. 30 § 4 k.p. Twierdziła, że pracodawca nie wskazał w wypowiedzeniu umowy o pracę likwidowanego stanowiska i kryterium wyboru pracownika do zwolnienia, oraz że wskazanie kryteriów wyboru pracownika do zwolnienia dopiero na etapie postępowania sądowego jest niezgodne z prawem.

Sąd Najwyższy przyznał jej rację i uchylił orzeczenie. SN argumentował, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę ma dwojakie znaczenie: w aspekcie zgodności z prawem i zasadności. Są to niezależne od siebie przesłanki oceny. Zwolnienie pracownika bez wskazania przyczyny lub bez jej skonkretyzowania uważa się za dokonane z naruszeniem art. 30 § 4 k.p. Natomiast jeśli nastąpiło ze zrozumiałą i weryfikowalną przyczyną, uznaną później za niezasadną, to kwalifikowane jest jako nieuzasadnione w rozumieniu art. 45 § 1 k.p.

Pracodawca ma obowiązek wskazać powód w sposób jasny i konkretny. Jeśli zrobi to nieprecyzyjnie, nie naruszy art. 30 § 4 k.p., jeżeli wraz z innymi informacjami podanymi pracownikowi, dostatecznie go sprecyzuje. Podanie dokładnej przyczyny wypowiedzenia nie jest równoznaczne z koniecznością sformułowania jej w sposób szczegółowy. Wymaganie konkretności może być spełnione poprzez wskazanie kategorii zdarzeń, jeżeli z okoliczności wynika, że szczegółowe motywy wypowiedzenia są pracownikowi znane.

Obowiązek wskazania przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę na czas nieokreślony wiąże się z możliwością oceny jej zasadności w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. Spór przed sądem pracy może się toczyć tylko w jej granicach. Okoliczności podane pracownikowi jako uzasadnienie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, a potem ujawnione w postępowaniu sądowym, muszą być takie same, zaś pracodawca nie może powoływać się na inne powody mogące przemawiać za zasadnością wypowiedzenia umowy.

Źródło:

http://www.sn.pl/orzecznictwo/SitePages/Baza_orzeczen.aspx?Sygnatura=%20II%20PK%20382/15